

Jiří Trnka

Císařův slavík

PRACOVNÍ LIST

Československo, 1949, 90 min.

- *Císařův slavík* je součástí projektu CinEd, který vzdělává děti a mládež evropským filmem.
- Tyto pracovní listy mi pomohou filmu lépe porozumět, projít ho slovy i obrázky, dozvědět se více o místě a postavách, tvořit a objevovat další filmy, knihy, hudbu, fotografie, obrazy aj.

Když se zapojím do CinEdu, můžu objevovat filmy s dětmi z celé Evropy!

FILM

Viděl/a jsem ve filmu

Viděl/a jsem ve filmu – cesta obrázky

1 – Osamělý kluk žije ve velkém domě obklopený hračkami.

2 – Chce si hrát s holčičkou za plotem, ale bojí se.

3 – Kluk dostane k narozeninám hračku mechanického slavíka.

4 – Kluk onemocní. Zdá se mu loutkový sen o malém čínském císaři. I ten žije ve velkém domě – paláci – obklopený přepychem, ale bez kamarádů a opravdových zvířátek.

5 – Císař se od cestovatele dozví o neznámém ptáčku slavíkovi. Nikdo neví, kde by mohl žít.

6 – Až holčička za plotem pomůže a slavíka přivede. Slavíkův krásný zpěv císaře dojíká a slavíka si oblibí.

7 – K narozeninám ale dostane císař novou hračku – mechanického slavíka.

8 – Císař přestane poslouchat živého slavíka a ten odletí.

9 – Císaře nakonec mechanická hračka omrzí a začne se mu stýskat po skutečném zvířátku. Onemocní a přijde si pro něj smrt. Slavík na poslední chvíli přilétne a císaře zachrání.

10 – Také kluk, kterému se sen zdál, se budí ze sna a uzdraví se. Směje se a běží si hrát k holčičkou.

Slyšel/a jsem ve filmu

Zavřu oči a zaposlouchám se do zvuků filmu.

Očekávání slavíka na císařském dvoře (37. až 39. minuta filmu)

4 různé melodie: slavík, ryba, žába a mechanický slavík

12. minuta a 50. sekunda

22. minuta a 50. sekunda

31. minuta a 30. sekunda

49. minuta a 25. sekunda

O filmu a panu režisérovi Jiřím Trnkovi bylo napsáno

Ano, toto privilegium se nazývá poesie. Všechny děti jím disponují a dospělí ho, pokud jsou neopatrní a neschovají si ji někam do temného koutku, ztrácejí.

Trnka je královstvím poesie a dětství, je rájem. Jeho potřeby oživit nás uchvátí pokaždé víc a víc. Poděkujme mu tedy, chcete-li, že nám dal možnost myslet si, že pro nás ještě strážce archanděl tyto dveře definitivně nezavřel.

(Francouzský básník Jean Cocteau o Jiřím Trnkovi)

A Trnka to s dětmi ohromně uměl, dovedl se jim přiblížit, stal se jedním z nich a děti se s ním vždy bavily a smály. Prostě s Trnkou byla vždycky taková osluněná a radostná práce.

(Hudební skladatel Václav Trojan o spolupráci s dětským sborem na filmu)

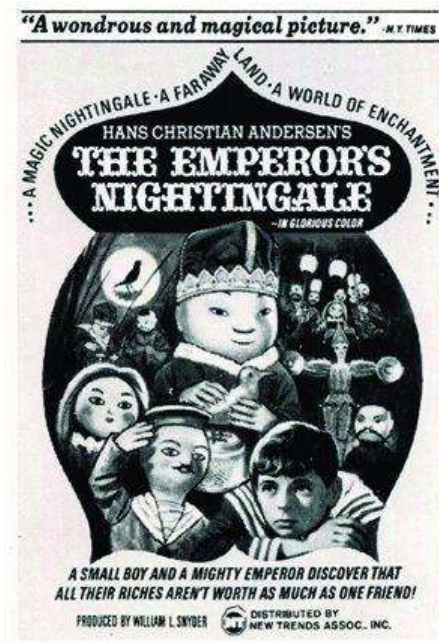

V EVROPĚ I JINDE

Jeden film, různé názvy

Císařův slavík (Česká republika)
The Emperor's Nightingale (Velká Británie a USA)
L'Empereur et le rossignol (Francie)
L'usignolo dell'imperatore (Itálie)
O Rouxinol do Imperador (Portugalsko)
El ruiseñor del emperador (Španělsko)
Keisarin satakieli (Finsko)
Privighetoarea împăratului (Rumunsko)
Славяет на императора (Bulharsko)

Český, francouzský a americký plakát

Film a jeho doba

Film patřil lidu

Film *Císařův slavík* natočil slavný český tvůrce loutkových a kreslených filmů Jiří Trnka. Pan Trnka byl také malířem, ilustroval knížky, navrhoval hračky a loutky do divadla. Film vznikl jen několik let po konci druhé světové války, v době, kdy filmy v Československu nesměli vyrábět soukromí podnikatelé, ale jen stát. Na jednu stranu to přineslo hodně problémů, protože komunističtí politici mohli zakazovat vše, co se jim nelíbilo. Na druhou stranu ale bylo možné natáčet i krásné filmy, které by jinak nemohly vzniknout, protože by na ně bylo těžké sehnat peníze. A mezi takové filmy patřily i ty od Jiřího Trnky.

Nevíme úplně přesně, kdy se film *Císařův slavík* odehrává. Ale můžeme si myslet, že je to ještě před první světovou válkou, dost možná ještě na konci 19. století. Poznáme to třeba podle kostýmů nebo hraček, které se ve filmu objeví.

FILM A JÁ

Představuji si, že:

- **Jsem scenáristou filmu**

Podle mě by mohl film *Císařův slavík* pokračovat ještě takto: ...

- **Jsem se ocitl/a přímo ve filmu**

Kým jsi? A proč?

- **Pracuji s Jiřím Trnkou na filmu.**

Jakou radu by ode mě dostal? Co by měl udělat jinak v příběhu, s postavami, prostředím, se zvukem, barvami?

Vytvořím svůj obraz

Namaluji plakát k filmu. Plakáty, které k filmu existují, jsou už staré. Vytvořím nový, který by zaujal dnešní děti. Ale nezapomenu na něj uvést všechny důležité informace.

Vytvořím císařovi místo, kde se mu bude líbit.

Císař žije v paláci, ale zdá se, že by rád alespoň občas utekl někam úplně jinam. Vymyslím prostředí, kde se bude císařovi líbit, a to buď nakreslím nebo třeba vytvořím koláž z obrázků z časopisů. Do hotového prostředí nalepím vystřiženou postavu císaře z filmu.

Klukův dům je také starý a trochu smutný. I pro něj můžu vytvořit nové místo, které si užije.

Vymyslím vlastní příběh podle fotografií z filmu, které jsou v *Prostoru mladého diváka*. Vyberu několik obrázků. Vymyslím si vlastní příběh. Obrázky nalepím na čtvrtku a popíši.

Pak si obrázky ještě jednou prohlédnu. Zamyslím se, proč jsem vybral/a zrovna tyhle obrázky. Jen kvůli příběhu, nebo se mi na nich líbilo i něco jiného? Jsou ve filmu ještě další momenty, které si pamatuji? Můžu je nakreslit a vytvořit tak vlastní filmové obrázky.

SOUVISLOSTI

Pokud mě zaujal film *Císařův slavík*, možná by mě mohly připadat zajímavé také další filmy z kolekce CinEd:

Modrý tygr je český film v roce 2012, který režíroval Petr Oukropec. Vypráví příběh malé Johanky a jejího kamaráda Matyáše, kteří žijí ve starobylé botanické zahradě uprostřed města. Zahradě ale hrozí nebezpečí, a proto do města přichází kouzelný modrý tygr, který možná může všechno napravit.

Holčička Ana, hlavní hrdinka **španělského filmu *Duch úlu***, žije se svou sestřičkou a rodiči ve velkém domě. Navštíví filmové představení, které změní její život. Film natočil v roce 1973 režisér Victor Erice.

Líbit by se mi ale mohly i další filmy, třeba:

Slavný francouzský film *Můj strýček* je určen dětem i dospělým. Malý kluk žije v novém honosném domě, kde se o všechno starají roboti a automaty. On ale moc rád utíká za kamarády se svým strýčkem, který žije na starém předměstí. Film natočil v roce 1958 Jacques Tati a najdeme v něm také sochu ryby, která se nápadně podobá té z Císařova slavíka.

Krátký film *Kybernetická babička* natočil Jiří Trnka až v roce 1962. Téma je ale podobné jako u Císařova slavíka. Děti jsou obklopeny novými technologiemi a roboty, a přitom by pro ně bylo nejlepší, kdyby si normálně hrály venku s míčem.

JDI DÁL

Dánský spisovatel **Hans Christian Andersen** napsal pohádku Slavík už v roce 1843. Jiří Trnka měl moc rád Andersenovy pohádky a tato je jedna neslavnějších knižních ilustrací, které kdy nakreslil. Nepřipomíná mi některou část filmu?

Sošku Pražského jezulátka najdete v Praze v kostele Panny Marie Vítězné a dodnes ji uctívají lidé z mnoha zemí světa, kteří věří v její nadpřirozené schopnosti. Vyrobena byla v 16. století ve Španělsku. Nepřipomíná mi některou z postav filmu *Císařův slavík*? Pokud ano, kterou a čím přesně?

